

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2026-2027

9 OKTOBER 2026

**SAMENGEVOEGDE INTERPELLATIE EN VRAGEN OM UITLEG, VRAAG OM
UITLEG EN MONDELINGE VRAAG**

**Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
van vrijdag 9 oktober 2026**

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Najima El Arbaoui, voorzitter, de heer Sven Gatz, mevrouw Celia Groothedde, de heer Gilles Verstraeten

Plaatsvervangers: mevrouw Imane Belguenani, de heer Stijn Bex

Andere leden: de heer Jan Busselen, de heer Benjamin Dalle, de heer Ilyas Mouani, mevrouw Sonja Hoylaerts

Verontschuldigd: de heer Fouad Ahidar, de heer Bob De Brabandere, de heer Pascal Smet

INHOUD

1. Samengevoegde interpellatie en vragen om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, c)

- Interpellatie van mevrouw Najima El Arbaoui tot mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, over voldoende en kwaliteitsvolle Nederlandstalige kinderopvang
- Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Hoylaerts aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de kwaliteit van Nederlandstalige crèches in Brussel
- Vraag om uitleg van mevrouw Imane Belguenani aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de problemen in Brusselse kinderdagverblijven volgens inspectieverslagen van zorginspectie
- Vraag om uitleg van de heer Benjamin Dalle aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de kwaliteit van Nederlandstalige kinderopvang in Brussel
- Vraag om uitleg van mevrouw Celia Groothedde aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende kwaliteit en toegankelijkheid van de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel

2. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van mevrouw Imane Belguenani aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende Brede Schoolwerking: bereik, afstemming en verbreding van lokale partnerschappen

3. Mondelinge vraag (R.v.O., art. 58)

- Mondelinge vraag van mevrouw Celia Groothedde aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende Nederlandstalige drugshulpverlening

Voorzitter: de heer Sven Gatz

1. Samengevoegde interpellatie en vragen om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, c)

Samengevoegde interpellatie en vragen om uitleg van mevrouw Najima El Arbaoui, mevrouw Sonja Hoylaerts, mevrouw Imane Belguenani, de heer Benjamin Dalle en mevrouw Celia Groothedde aan collegevoorzitter Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, over voldoende en kwaliteitsvolle Nederlandstalige kinderopvang

Mevrouw Najima El Arbaoui (Team Fouad Ahidar): Op 3 april ondervroeg ik u over het tekort aan Nederlandstalige kinderopvang in Brussel. U erkende toen dat de uitdaging groot is. U berekende dat er ongeveer 4.550 bijkomende plaatsen nodig zijn om voor 80% van de betrokken kinderen van 0 tot 3 jaar in opvang tegen inkomenstarief te voorzien. U waarschuwde tegelijk dat gesubsidieerde plaatsen zonder voldoende personeel niet effectief beschikbaar zijn. U sprak over mogelijke de facto leegstand. U verwees ook naar een eerdere uitbreidingsronde waarbij 90% van de plaatsen naar één organisator ging, omdat andere organisatoren onvoldoende draagkracht hadden. Toen ik vroeg hoe de vooruitgang zou worden opgevolgd, antwoordde u dat er sprake was van continue monitoring.

Vijf maanden later is het moment gekomen om die woorden aan de werkelijkheid te toetsen. Monitoring die problemen niet tijdig zichtbaar maakt en niet leidt tot concrete bijsturing, blijft immers een administratieve formule. De Raad heeft nood aan cijfers, beslissingen en resultaten.

De kwaliteitssignalen zijn ernstig. Uit de gezamenlijke analyse van *Bruzz* en *Knack* van meer dan 3.000 inspectieverslagen blijkt dat 34 van de 146 geïnspecteerde actieve Nederlandstalige crèches in Brussel sinds 2020 minstens één advies tot handhaving kregen. Dat is 23%, tegenover ongeveer 10% in Vlaanderen en 11% in Antwerpen en Gent.

Bij 11 Brusselse crèches werd ook tijdens de meest recente inspectiebezoeken nog een advies tot handhaving gegeven. Een advies tot handhaving betekent niet automatisch dat een volledige crèche slecht functioneert. Het betekent wel dat de Zorginspectie ernstige of talrijke tekortkomingen vaststelde die een grondige opvolging door het Agentschap Opgroeien rechtvaardigen.

Dat zijn geen details die we naast ons neer kunnen leggen. Het zijn signalen die een bestuur dat spreekt over continue monitoring moet kennen, analyseren en vertalen in beleid.

In 41 Brusselse crèches werden problemen rond veilig slapen vastgesteld. Bij 66 crèches waren er problemen met de registratie van aanwezige kinderbegeleiders. In 12 gevallen waren er te veel kinderen per begeleider.

Bij de helft van de crèches met een advies tot handhaving sprak het personeel volgens de analyse onvoldoende Nederlands. Het gaat dus niet alleen over formulieren of administratieve tekortkomingen. Het gaat over veilig slapen, personeelsbezetting, toegang, toezicht en de kwaliteit van de Nederlandstalige dienstverlening.

Wie meer plaatsen wil creëren, moet kunnen aantonen dat de basisvoorwaarden vandaag op orde zijn. Vlaanderen mikt op ongeveer 1.000 bijkomende Brusselse plaatsen tegen 2030.

Binnen de eerste oproep zijn alvast 450 nieuwe inkomensgerelateerde plaatsen voor Brussel voorbestemd. Maar de sector blijft kampen met personeelstekorten, beperkte organisatorische draagkracht en infrastructuurproblemen. Aankondigingen zijn echter geen plaatsen. Een toegewezen subsidie is geen geopende opvang. Vergunde capaciteit is geen beschikbare plaats voor een gezin. De centrale vraag is daarom niet hoeveel plaatsen worden aangekondigd, maar hoeveel plaatsen werkelijk openen, voldoende personeel hebben en kwaliteitsvol en veilig zijn.

Ik erken dat Zorginspectie bevoegd is voor inspecties en dat het Agentschap Opgroeien instaat voor vergunningen en handhaving. Dat ontslaat de VGC niet van haar verantwoordelijkheid. De VGC heeft een belangrijke lokale regierol. Ze ondersteunt organisatoren, investeert in infrastructuur, zoekt locaties en is betrokken bij capaciteitsuitbreiding. Wie mee uitbreidt, moet kunnen aantonen dat die uitbreiding uitvoerbaar en verantwoord is. Daarom heb ik enkele vragen.

De collegevoorzitter sprak op 3 april 2026 over “continue monitoring”. Beschikte de VGC vóór de publicatie van het onderzoek van *Bruzz* en *Knack* over een geconsolideerd beeld van deze kwaliteitssignalen? Zo ja, welke beleidsmaatregelen heeft de VGC op basis daarvan genomen? Zo neen, welke gegevens omvat die continue monitoring dan precies?

Hoeveel netto bijkomende operationele plaatsen verwacht de collegevoorzitter concreet tegen eind 2027 en tegen 2030? Hoeveel van die plaatsen beschikken vandaag al over financiering, een locatie en een voorziene openingsdatum?

Hoeveel bijkomende kinderbegeleiders zijn nodig om de geplande capaciteitsuitbreiding effectief te realiseren? Welke concrete en meetbare personeelsdoelstelling wordt vastgelegd tegen eind 2027?

Hoe beoordeelt de collegevoorzitter het grote verschil tussen vrijeprijnsinitiatieven en inkomensgerelateerde opvang? Zal de VGC, binnen haar eigen bevoegdheden, bij toekomstige infrastructuursteun en capaciteitsbeleid meer rekening houden met kwaliteitsindicatoren, beleidsvoerend vermogen en het financieringsmodel van organisatoren?

In april 2026 werd verklaard dat 90% van een vorige uitbreidingsronde bij een organisator terechtkwam en dat de VGC actief nieuwe locaties zoekt. Welke concrete locaties zijn sinds april 2026 geïdentificeerd of in ontwikkeling? Hoeveel plaatsen moeten zij opleveren en wanneer worden zij operationeel?

Is de collegevoorzitter bereid om uiterlijk 30 november 2026 aan deze Raad een geïntegreerd overzicht te bezorgen van de operationele capaciteit, geplande uitbreiding, personeelsbehoeften, infrastructuurprojecten en relevante kwaliteitssignalen? Is zij bereid om dat overzicht minstens halfjaarlijks te actualiseren?

In april 2026 zei de collegevoorzitter dat de cijfers continu worden gemonitord. Vandaag blijkt dat er ernstige kwaliteitssignalen zijn, dat het personeel en de organisatorische draagkracht onder druk staan en dat een deel van de aangekondigde uitbreiding nog moet worden omgezet in operationele plaatsen. Daarom volstaat het niet langer om te verwijzen naar monitoring. Deze Raad moet weten wat er wordt gemonitord, welke problemen worden vastgesteld en welke beslissingen vervolgens worden genomen. Meer plaatsen creëren zonder voldoende personeel en kwaliteitsbewaking is geen capaciteitsbeleid. Die capaciteit bestaat enkel op papier.

Mijn slotvraag is dan ook eenvoudig en concreet. Welke beslissing heeft de collegevoorzitter sinds april 2026 genomen op basis van continue monitoring? Wanneer zal de Raad kunnen vaststellen dat de aangekondigde plaatsen niet alleen bestaan op papier, maar werkelijk open zijn, voldoende personeel hebben en aantoonbaar kwaliteitsvol en veilig zijn? Uiteindelijk telt niet wat wordt aangekondigd, maar wat gezinnen daadwerkelijk krijgen: een beschikbare plaats, met voldoende personeel, in een veilige en kwaliteitsvolle Nederlandstalige opvang.

Mevrouw Sonja Hoylaerts (SVBrussel): Uit onderzoek van *Bruzz* en *Knack* blijkt dat bijna een kwart van de Nederlandstalige crèches in Brussel de voorbije 4 jaar opmerkingen kreeg na een inspectie. In Vlaanderen gaat het om ongeveer 1 op de 10 crèches. Dat verschil is dus zeer groot en kan moeilijk zomaar naast ons worden neergelegd. De opmerkingen gaan over veiligheid, organisatie en management. Vooral crèches met een vrij tarief blijken vaker slecht te scoren. Dat is zeer verontrustend. Voor ouders maakt het niet uit welk financieringssysteem wordt toegepast. Zij moeten voornamelijk kunnen rekenen op een veilige en kwaliteitsvolle omgeving.

We weten natuurlijk dat de Brusselse kinderopvang voor veel uitdagingen staat. Er is een groot tekort aan opvangplaatsen en een aanhoudend personeelstekort. Het is niet eenvoudig om voldoende gekwalificeerde medewerkers te vinden en te behouden. De druk op de sector is groot. Net daarom mogen we niet alleen kijken naar het aantal plaatsen dat we creëren. Capaciteit is belangrijk, maar kwaliteit is dat evenzeer. Nieuwe plaatsen creëren heeft weinig zin als bestaande crèches tegelijk moeite hebben om aan de opgelegde normen te voldoen.

Het verschil met Vlaanderen is bovendien te groot om louter te verklaren door de Brusselse context. Als bijna 1 op de 4 Nederlandstalige crèches opmerkingen krijgt, moeten we volgens mij vooral weten waar het misloopt. Welke problemen keren terug en wat kunnen we daar concreet aan doen?

De VGC voert de inspecties uiteraard niet zelf uit, maar speelt wel een belangrijke rol in de ondersteuning van de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel. Die rol moeten we ernstig nemen. Zeker wanneer uit de cijfers blijkt dat Brussel op dit vlak slechter scoort. Ik vind het dan ook belangrijk dat we niet alleen vaststellen dat er een probleem is, maar dat we bekijken waar de VGC kan bijsturen en waar bijkomend overleg met Vlaanderen nodig is.

Hoe beoordeelt de collegevoorzitter deze cijfers en het grote verschil tussen Brussel en Vlaanderen?

Heeft het College zicht op welke tekortkomingen het vaakst voorkomen bij Nederlandstalige crèches in Brussel en wat daarvan de belangrijkste oorzaken zijn?

Welke ondersteuning biedt de VGC vandaag aan crèches die problemen ondervinden op het vlak van kwaliteit, organisatie, personeel of taal? Is de collegevoorzitter van oordeel dat die ondersteuning moet worden versterkt?

Hoe kijkt de collegevoorzitter naar het verschil tussen crèches met een vrij tarief en crèches met een inkomensgerelateerd tarief?

Welke concrete stappen zullen worden genomen, zowel binnen de eigen bevoegdheden als in overleg met de Vlaamse overheid en het Agentschap Opgroeien?

Mevrouw Imane Belguenani (Anders.): We konden allemaal de zorgwekkende analyse van *Bruzz* lezen over verschillende Brusselse kinderdagverblijven. Het verontrustende is dat cijfers over gebreken in Brussel beduidend hoger liggen dan in de grote Vlaamse steden. Er zijn wellicht een aantal verklarende factoren. Zo is er bijvoorbeeld het grote aantal kinderdagverblijven dat in Brussel door het Agentschap Opgroeien wordt erkend en werkt met vrije prijzen. Zij zijn dus niet inkomensgerelateerd en worden niet op dezelfde manier gesubsidieerd. Het ene is wellicht het gevolg van het andere. Vaak is dit het gevolg van een gebrek aan subsidies, terwijl er duidelijk een tekort is aan opvangplaatsen voor kinderen in Brussel.

Een tweede specifieke factor in Brussel is dat het Vlaamse netwerk van kinderdagverblijven moet beantwoorden aan de grootstedelijke noden inzake kinderopvang, naast een Franstalig netwerk dat met andere normen en andere subsidievoorwaarden werkt. Tot slot moet worden benadrukt hoe belangrijk het aanbod aan kinderopvang is, zowel Nederlandstalig als Franstalig, voor de Brusselse arbeidsmarkt en economie, en voor de emancipatie van veel ouders.

Kan het College bevindingen geven over de cijfers van de doorlichting door *Bruzz* en *Knack* vanuit de eigen Administratie en op basis van de signalen vanuit het werkveld? Sommige doorlichtingen dateren van 3 jaar geleden. Worden er inspanningen geleverd om een geactualiseerd beeld te krijgen?

Wat verklaart volgens het College het verschil tussen Brussel en Antwerpen in deze cijfers? Er wordt in Brussel bovendien extra geïnvesteerd in kinderopvang door de VGC. Dit flankerende beleid zou moeten leiden tot een meerwaarde in Brussel.

Heeft de VGC een strategie om het aantal gesubsidieerde kinderopvangplaatsen te verhogen en de kwaliteit ervan te verbeteren? Is er een strategie om een aantal vrije kinderdagverblijven te laten inkantelen in het gesubsidieerde kader?

Hoe verloopt die evolutie in het voorkomende geval? Wat zijn de vooropgestelde doelstellingen? Wat investeert de VGC in respectievelijk de begeleiding en omkadering, de infrastructuur, de uitrusting en de inrichting van kinderdagverblijven? Wat is het afgesproken meerjarenperspectief op investeringsvlak?

Investeert de Vlaamse Gemeenschap mee in dit plan? Haalt ze de Brusselnorm inzake het aanbod aan kinderopvang en kinderdagverblijven?

De heer Benjamin Dalle (cd&v): De collega's hebben al een goede toelichting gegeven. Ik zal dus niet alles herhalen. Het verschil tussen Vlaanderen en Brussel op het vlak van handhaving is wel zeer opvallend.

Een advies tot handhaving betekent uiteraard niet automatisch dat een kinderopvanginitiatief ondermaatse opvang biedt. De overgrote meerderheid van de Brusselse kinderopvanginitiatieven levert dagelijks kwaliteitsvol werk, vaak in moeilijke omstandigheden. Tegelijk is het verschil met Vlaanderen te groot om te negeren.

Brusselse kinderen en ouders moeten kunnen rekenen op dezelfde kwaliteitsgarantie als kinderen en ouders in Vlaanderen. De kwaliteitsnormen mogen niet verschillen naargelang de plaats waar een kind wordt opgevangen. Wel moet de ondersteuning rekening houden met de

specifieke Brusselse context. Die context is bijzonder. Zo is er de krapte op de arbeidsmarkt, al is die wel aan het veranderen. Het is alleszins moeilijk om de juiste profielen te vinden.

Heel opvallend is toch ook de frequentie van de inspecties. Volgens het onderzoek kreeg slechts ongeveer 30% van de Brusselse crèches de voorbije 3 jaar minstens 2 inspecties, terwijl Zorginspectie dat zelf als streefdoel hanteert. Regelmatige inspectie is niet alleen belangrijk vanuit handhaving, maar kan ook een belangrijke rol spelen in het vroeg detecteren van problemen en het bieden van gerichte ondersteuning.

Verschillende collega's hebben al gewezen op het verschil tussen opvanginitiatieven met een vrije prijs en opvang met een inkomenstarief. Dat vereist zeker nader onderzoek.

Mevrouw de collegevoorzitter, u kondigde aan dat de VGC bij de Vlaamse regering op tafel zal kloppen en erop zal aandringen dat eerdere engagementen worden uitgevoerd. De VGC wil daarnaast zelf investeren in infrastructuur, veilige buitenruimtes en de begeleiding van langdurig werkzoekenden naar jobs in de kinderopvang.

Ik wil benadrukken dat het belangrijk is dat die ondersteuning niet pas wordt geboden wanneer een tekort tot een handavingsdossier leidt. Coaching, taalondersteuning en ondersteuning bij infrastructuur moeten beschikbaar zijn voordat problemen escaleren.

Hoe beoordeelt u de vaststelling dat 23% van de Nederlandstalige Brusselse crèches sinds 2022 een advies tot handhaving kreeg, tegenover 10% in Vlaanderen? Welke verklaringen ziet u voor dat verschil?

Welke bijkomende preventieve ondersteuning wil de VGC aanbieden aan kinderopvanginitiatieven die moeilijkheden ondervinden op het vlak van personeel, taal, administratie of infrastructuur zodat problemen kunnen worden aangepakt voor ze tot handhaving leiden?

Slechts ongeveer 30% van de Brusselse crèches kreeg de afgelopen 3 jaar minstens 2 inspecties. Welke stappen zult u zetten om ervoor te zorgen dat regelmatige inspectie en preventieve begeleiding in Brussel voldoende worden gegarandeerd?

Hoe verklaart u het grote verschil in handavingsadviezen tussen vrije-prijscrèches en inkomensgerelateerde opvang? Zal de VGC dit verschil verder laten onderzoeken?

U hebt aangegeven bij de Vlaamse regering te zullen aandringen op de uitvoering van haar engagementen. Welke engagementen verwacht de VGC van Vlaanderen en op welke termijn?

Op 1 januari 2027 zal de begeleider/kindratio dalen van 1 op 8 naar 1 op 5 voor baby's en 1 op 7 voor oudere peuters. Welke impact verwacht u van die verlaging, onder meer in het licht van het huidige personeelstekort?

Welke bijkomende middelen en maatregelen plant de VGC in deze legislatuur om de kwaliteit van de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel te versterken en hoe ziet ze verder haar regierol in dit dossier?

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Ik ben blij dat we deze vragen kunnen stellen. Het voordeel van de laatste vraagsteller zijn, is dat die de puntjes op de i kan zetten. In de

kinderopvang is het doel dat er 2 keer een inspectie is op 3 jaar, dus ongeveer 1 per anderhalf jaar. Volgens cijfers die ik een paar jaar geleden heb opgezocht, werd er in Brussel gemiddeld 1 keer in de 8 jaar geïnspecteerd. Maar Zorginspectie is een volledige bevoegdheid van Vlaanderen en niet van Brussel dat op dat vlak inderdaad verwaarloosd is. Dat kwam omdat er op dat moment, en die cijfers ken ik nog uit het hoofd, 31 inspecteurs voor 10.000 kinderdagverblijven waren aangesteld. Er was al een jarenlange besparing en die mensen vielen volledig uit. Weet dus alstublieft waarop u uw pijlen richt en waar de bevoegdheidsverdeling zit. Dat is een grove fout van Vlaanderen geweest. Ik begrijp uit dit onderzoek dat er in Brussel veeleer een inhaalbeweging bezig is dan iets anders. Want het was een pak erger een paar jaar geleden en ontzettend zorgwekkend. Dat betekent niet dat het al volledig goed is, integendeel.

Ook wat betreft de taalbegeleiding kan de Vlaamse regering maatregelen nemen, meer bepaald de Vlaamse ministers van Welzijn, van Zorg, van Brussel en van Inburgering. Ik heb bij allemaal aan de bel getrokken en ze hebben niets gedaan. In Brussel wordt er wel een en ander gedaan in de kinderopvang, maar op eigen initiatief. Het is wel nogal straf dat een bevoegde regering daarvoor niet de middelen inzet.

Een paar verschillen met Vlaanderen springen in het oog. Infrastructuur is hier veel moeilijker.

Taal is inderdaad een punt. Maar los daarvan is de jobbonus bewust ingevoerd voor mensen die in Vlaanderen werken en niet in Brussel. Dat is een enorme investering en kost ontzettend veel geld. Dat zuigt kinderbegeleiders weg uit Brussel richting Vlaanderen. Wat moet Brussel daaraan doen? Een gigantisch dure jobbonus invoeren? De schuldenput nog een beetje vergroten? Bijkomende plekken zijn niet theoretisch als ze niet kwaliteitsvol zijn. Ze zijn op dat moment slecht, maar ze bestaan wel. Ze zijn theoretisch als ze niet ingevuld kunnen worden. Ook dat is de bevoegdheid van Vlaanderen.

Goede kinderopvang is belangrijk voor ouders en de economie, maar ook heel belangrijk, vooral in Brussel, voor het gezin, voor het kind en voor de armoedebestrijding. Daarom is het ook heel belangrijk dat we kinderopvang kunnen bieden aan een aantal mensen die op dit moment minder goede kinderopvang hebben.

Ik wil daarom de nadruk leggen op een paar punten die andere sprekers niet hebben aangehaald. Zo is er het feit dat er bij vrije prijszetting veel vaker een advies rond handhaving kwam. U hebt een terechte oproep tot meer inkomensgerelateerde plaatsen gedaan. Maar ik wil nog iets verder gaan, want het label inkomensgerelateerd kan een aantal vlaggen dekken. Dat is in Brussel zeker het geval. Er zijn een aantal inkomensgerelateerde aanbieders die aan de ene kant een vaste prijs garanderen die vrij laag is, ook al zou die een pak lager mogen zijn. De Vlaamse regering heeft die een paar jaar geleden enorm verhoogd. Maar die aanbieders rekenen per dag supplementen aan voor pampers en voor voeding. Wanneer een kind afwezig is, wat veel vaker voorkomt bij gezinnen met een kind met een handicap, met langdurige ziekte en/of met een armoedeproblematiek, rekenen ze een heel hoge prijs aan. Vaak is dat het maximum wat zij kunnen aanrekenen voor de rijkste gezinnen, soms zelfs meer.

Dat bedrag tikt aan. Daar heb ik heel veel schrijnende getuigenissen over gehoord van mama's met zieke kinderen die elke dag dat ze in het ziekenhuis zitten met hun kind ongeveer 60 euro moeten betalen, die daardoor twijfelen of ze hun job zullen houden of bij hun kind gaan zitten. Laten organisatoren hun teambegeleiders bewust op zoek gaan naar expatouders? Daarmee behalen ze hun barema's op het vlak van inkomensgerelateerde plaatsen, maar werken ze dus helemaal niet sociaal. Ik vraag mij af wat er daaraan kan worden gedaan en wordt gedaan. Want

onder de vlag werken van sociale opvang en die dan heel erg asociaal maken in de praktijk, vind ik niet alleen pervers tegenover de maatschappij, maar ook een misbruik van subsidies.

Kunt u toelichten hoeveel inkomensgerelateerde plaatsen Brussel telt tegenover de andere centrumsteden?

Hoe verdelen de inbreuken zich over de subsidietrappen en tussen inkomensgerelateerde en niet-inkomensgerelateerde opvang zich?

Hebt u zicht op de werking van de plaatsen die recent inderdaad aan commerciële spelers zijn vergund?

De VGC heeft met de beperkte hefboomen op het vlak van subsidiëring, infrastructuur en pedagogische begeleiding toch al heel veel gedaan de afgelopen jaren, ook in trap 3. Laten we ons dat herinneren.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, u bent aan het afronden?

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Absoluut, mijnheer de voorzitter, dit is mijn allerlaatste zin, dat hoort u wellicht ook aan mijn toon. (*Gelach*)

Zal u optreden tegen respijtdagen- en supplementenpraktijken die het inkomenstarief uiteindelijk uithollen, en de vergunnings- en toewijzingscriteria bijstellen, zodat sociaal werkende organisatoren niet langer worden afgestraft?

Zo zijn er in Brussel organisatoren met een voorbeeldfunctie. Hun kinderopvang wordt als Europees voorbeeld beschouwd. We spreken hier nu over de tekorten, maar er zijn mensen in Brussel die op Europese congressen gaan spreken over hoe fantastisch hun modellen zijn. Die mensen werken zich elke dag uit de naad. Op welke manier gaan we die mensen meer ruimte geven bij de toewijzing van nieuwe plaatsen?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): De collega's hebben al veel gezegd, gevraagd en aangehaald. Ik sluit me aan bij al die terechte vragen.

Ik heb een kleine opmerking bij wat mevrouw Celia Groothedde zopas heeft gezegd. Wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, is er in Brussel natuurlijk een bijzondere verdeling. De Vlaamse Gemeenschap stelt een bepaald kader vast. In Brussel bestaat echter de VGC, die goed wordt betoelaagd om binnen dat kader een flankerend beleid te voeren en aan de slag te gaan met uitdagingen die soms eigen zijn aan Brussel. Daarom bestaat dit systeem ook.

We hebben het daarnet nog over de bibliotheken gehad. De beslissing die de Vlaamse regering tijdens de moeilijke begrotingsronde daarover heeft genomen, is trouwens ook niet bepaald mijn meest favoriete. In Vlaanderen investeren gemeenten soms aanvullend om problemen aan te pakken die eigen zijn aan hun context, of maken ze daarvoor bepaalde middelen vrij. Daarvoor kunnen we niet altijd op de Brusselse gemeenten rekenen. Dus is er een sterke eigen Vlaamse administratie om de problemen in Brussel aan te pakken.

De collega's hebben al in het lang en in het breed over het rapport gesproken, waaruit een aantal zorgwekkende zaken blijken. Je kunt proberen de vis te verdrinken, maar de jobbonus vind ik

een vreemde opmerking, aangezien die in het algemeen in Vlaanderen geldt en niet alleen voor kinderdagverblijven.

De verschillen zijn echter vrij consistent en groot. Het gaat bovendien niet alleen om Brussel, want ook in de Vlaamse Rand blijkt er van alles aan de hand te zijn.

Een van de opvallende elementen in het rapport is taal. Het zal u niet verbazen dat ik dat aspect ook benadruk. Taal is in veel opzichten verbonden met kwaliteit: de communicatie met ouders, de communicatie met kinderen, de communicatie tussen personeelsleden onderling enzovoort.

Ik vraag me vooral af wat de VGC met haar flankerend beleid kan doen om gerichte, noodzakelijke en correcte ondersteuning te bieden voor een aantal uitdagingen die eigen zijn aan Brussel, zodat bepaalde problemen worden weggewerkt. Men kan nu opnieuw van Vlaanderen verwachten dat het allerlei zaken bijstuurt. Er zijn ook bijsturingen en extra budgetten aangekondigd. Vlaams minister Caroline Gennez neemt dat wel degelijk op. We weten al langer dat dat een pijnpunt is. Een aantal uitdagingen lijkt echter specifiek voor Brussel te zijn. Misschien is de VGC in dat opzicht het best geplaatst om op een aantal van die uitdagingen een antwoord te formuleren.

Hoe kijkt u naar de hele situatie en welke bijsturingen plant u om een aantal van die uitdagingen aan te pakken?

De heer Ilyas Mouani (Vooruit.brussels): De collega's hebben al heel wat context en uitleg gegeven. Ik zal dus kort zijn.

We strijden voor een solidaire stad waarin elk kind vanaf de geboorte kansen krijgt. Dat lukt het best in een kwalitatieve omgeving. De Vlaamse normen zijn daarvoor overal gelijk, wat me ook logisch lijkt.

Een van de redenen voor het grote verschil tussen crèches met een vrije prijs en crèches met een inkomensgerelateerd tarief ligt volgens mij bij het Nederlands. Verschillende kleine voorzieningen met een vrije prijs zijn *de facto* niet altijd even Nederlandstalig, bijvoorbeeld omdat ze niet altijd Nederlandskundig personeel in dienst hebben.

Voor wie kiest voor Nederlandstalige kinderopvang, moeten we kunnen garanderen dat zijn kind ook een goed taalaanbod krijgt. Ook dat is een verhaal van kansen. Wanneer het nodig is, kan de inspectie niet anders dan ingrijpen.

Bent u het eens met dat onderzoek?

Welke inspanningen levert de VGC op het vlak van taalstimulering voor de begeleiders van crèches met een vrije prijs?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Al die vragen zijn legitiem en tonen aan dat de Brusselse kinderopvang iedereen in deze commissie na aan het hart ligt. De timing van deze commissievergadering is ook zeer gepast. Vanaf maandag gaat de Week van de Kinderopvang van start op een 170-tal locaties voor Nederlandstalige kinderopvang in Brussel.

Ik zal straks ingaan op de uitdagingen en problemen. Eerst wil ik echter benadrukken dat er elke dag mensen zijn die zich uit de naad werken om goede kinderopvang te bieden en ervoor

zorgen dat kinderen die naar een Brusselse crèche gaan, in goede handen zijn. Ik weet dat niemand hier iets anders heeft beweerd. Ik vind het ook goed dat de uitdagingen aan bod komen, maar het is belangrijk om te benadrukken dat het risico bestaat dat vooral de boodschap dat er een probleem is, blijft hangen.

De uitdagingen zijn groot, maar in Brussel zijn er iedere dag mensen aan de slag om duizenden kleine Brusselaars te begeleiden bij hun eerste stapjes in onze stad. Zij zorgen voor een veilige, fijne omgeving, zodat kinderen kunnen spelen, ontdekken en zich ontwikkelen. Dat doen ze in heel moeilijke omstandigheden. Het is belangrijk te vermelden dat daarvoor ervaring, deskundigheid en passie nodig zijn, en in sommige gevallen ook een beetje toverkracht. Het thema van de Week van de Kinderopvang is dit jaar dan ook 'De magie van de kinderopvang'. Laat me daarom beginnen met al die tovenaars te bedanken om ons en onze kleine ketjes elke dag te ondersteunen en het beste van zichzelf te geven.

Het rapport van *Bruzz* en *Knack* bevat een aantal heel belangrijke elementen. Er zijn veel vragen over gesteld. Ik zal eerst algemeen op het rapport ingaan en daarna op de specifieke vragen.

Het onderzoek is gebaseerd op inspectieverslagen van de Vlaamse Zorginspectie. Die dienst is belast met de inspectie en de controle van onze Nederlandstalige crèches. Bij een inbreuk maakt de dienst daarvan melding in een verslag. Dat is belangrijk om te weten. Het gaat om momentopnames in een crèche. Zo'n verslag biedt informatie en is belangrijk, maar is vaak een element in een traject. In die zin is de opvolging belangrijk: wat gebeurt er met die vaststellingen en welke conclusies trekt een beleidsvoerder eruit?

Een inspectieverslag vormt ook enigszins een dialoog met een crèche. We moeten dus telkens bekijken welke opvolging de inspectie heeft geboden en hoe de crèche zich vervolgens heeft aangepast. Het is belangrijk om die trajecten te bekijken en op te volgen.

De vaststellingen in de inspectieverslagen bevatten een aantal belangrijke elementen. Er komen ook onderliggende kwesties naar voren die hier al aan bod zijn gekomen. Zo werd gewezen op het zeer grote verschil tussen inkomensgerelateerde en niet-inkomensgerelateerde crèches.

Bij crèches met een inkomenstarief betreffen de vaststellingen vooral de organisatie en het beheer van de opvang, vaak als tweede onderdeel het pedagogische aanbod en ten slotte veiligheid, gezondheid en hygiëne. Bij crèches zonder inkomenstarief hebben de vaststellingen naast diezelfde aspecten ook betrekking op het aantal aanwezige kinderen en begeleiders. Dat onderscheid is zeer sterk aanwezig.

Sinds 2020 kreeg volgens de analyse 12% van de crèches met een inkomenstarief een handhavingsadvies. Bij crèches zonder inkomenstarief ging het om 64%. Dat is een zeer belangrijk gegeven.

We moeten die cijfers plaatsen in een context waarin historisch gezien het percentage inkomensgerelateerde kinderopvang in Brussel relatief laag lag. Dat gaat terug tot de jaren zeventig. Er zijn verschillende oorzaken voor die achterstand. We hebben heel bewust inspanningen geleverd om die achterstand in te halen en zijn die ook aan het inhalen. Dat doen we samen met de Vlaamse overheid, zodat er meer inkomensgerelateerde crèches komen.

Mevrouw Sonja Hoylaerts, u hebt gezegd dat het voor ouders geen verschil maakt. Uiteraard willen ouders gewoon een goede crèche voor hun kinderen, en liefst ook een betaalbare crèche.

Voor veel ouders is het inkomenstarief de enige manier om de opvang betaalbaar te houden. Maar ook voor de crèches zelf om de nodige mensen en middelen in te zetten maakt het echt een verschil om meer ondersteuning te krijgen. Als een crèche echt al haar onkosten moet doorrekenen in de dagprijs, dan worden er misschien keuzes gemaakt om het evenwicht te vinden tussen kwaliteit en pogingen om de prijs relatief laag te houden. Die dynamiek leeft bij de inkomensgerelateerde crèches. Er bestaan vaste prijzen, maar er staan ook inkomens tegenover in de vorm van subsidies. Zo is het beter mogelijk om op handhaving te werken.

Ik weet uiteraard dat de meest kwetsbare gezinnen meer korting moeten krijgen. Het principe van inkomensgerelateerde crèches biedt net daarom de kans om rekening te houden met de draagkracht van gezinnen.

De criteria inzake de handhaving zijn belangrijk. De verslagen verschaffen een vrij statisch beeld. Je moet ook op zoek naar de dynamiek. De VGC beschikt over een kleine ploeg. Ik zie de Administratie knikken; we zouden allemaal willen dat die groter was. Het is wel een ploeg die heel hard werkt met de dynamiek en de mensen op het terrein. Voelen wat er speelt op het terrein is uitermate belangrijk. Dat is de kracht en de meerwaarde van de VGC.

Wat de vragen over de taakverdeling betreft, kan ik beamen dat Vlaanderen en de VGC een rolverdeling hebben. Vlaanderen is verantwoordelijk voor de basissubsidies en de vergunningen, de inspectie en de handhaving, en het bepalen van het personeelsstatuut. Vlaanderen beschikt dus over cruciale hefboomen.

Een expliciete taak van de VGC is de lokale regie. Vergelijk het met de taak van de Vlaamse gemeenten: lokale doelstellingen over kinderopvang afbakenen en een lokaal overleg over kinderopvang organiseren. Capaciteitsuitbreiding wordt lokaal georganiseerd. We verstrekken advies aan de Vlaamse overheid over de criteria die bij uitbreiding moeten worden gehanteerd.

Bovenop die verplichtingen voorziet de VGC in ondersteuning via Opgroeien in Brussel. Het gaat om personeelsbeleid, vorming en opleiding. Bovendien houden we de vinger aan de pols, zoals ik eerder aanstipte. Met ons eigen investeringsplan zetten we daarenboven in op duurzame verbouwingen en nieuwe infrastructuur. We geven voorrang aan de wijken waar de nood het hoogst is. Zo proberen we aan flankerend beleid te doen.

Ik ben volledig van mijn tekst afgeweken, waardoor ik straks misschien onder mijn voeten krijg van sommige mensen. Ze zullen het mij wel vergeven.

Goed, ik heb de cijfers gegeven. Het verschil tussen inkomensgerelateerd en niet-inkomensgerelateerd is een belangrijke factor bij de vergelijking met Vlaanderen. Los daarvan moeten we ervoor zorgen dat iedere crèche goed is. Ik stip graag aan dat 75% van onze kinderdagverblijven positief uit het rapport naar voren komt, en dat ondanks de moeilijke Brusselse context.

Je moet beseffen dat een crèche veel meer inspanningen moet leveren om het in Brussel goed te doen dan om in Vlaanderen een soortgelijk resultaat neer te zetten. In Brussel is het personeelstekort nog groter, zet de grootstedelijke context nog meer druk op de kinderopvang en is er een groter gebrek aan duurzame en geschikte infrastructuur. Die factoren schemeren door in de resultaten. Een crèche beheren in een dichtbevolkte Brusselse wijk waar alle uitdagingen van een grote stad samenkomen, is echt iets anders dan een crèche beheren in een Vlaamse gemeente. Ik zeg dat met alle eerbied voor crèches in Vlaanderen, maar het is

belangrijk om te beseffen dat er in Brussel in een moeilijke context ook heel veel goed werk wordt geleverd.

Stellen dat de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel aan dezelfde criteria moet voldoen als de Vlaamse kinderopvang, is met andere woorden niet evident. Neem bijvoorbeeld infrastructuur. Die kost meer in Brussel – vandaar springt de VGC bij met het infrastructuurplan. Een ander voorbeeld is buitenruimte. Kinderen moeten buiten kunnen spelen. Dat staat terecht in de Vlaamse criteria. Zomaar even een grote tuin kunnen aanbieden, is in Brussel wel een ander paar mouwen. De crèches geven dus ofwel meer uit om te ontharden en krijgen daarvoor VGC-steun, ofwel zetten ze hun kinderen in een fiets met zo'n heel grote bak – ik ben het woord even kwijt – en gaan ze naar het park. Dat is een creatieve oplossing, maar die vraagt extra begeleiding en dus personeel. Dezelfde criteria halen als in Vlaanderen vergt dus gewoonweg veel meer inspanningen.

We moeten ons dus buigen over de vraag of de criteria toepasbaar zijn in Brussel. Dat betekent niet dat we ze allemaal moeten afwijzen. Ik wil heus niet beweren dat buitenruimte niet hoeft, maar we moeten wel kijken wat haalbaar is en welke inspanningen nodig zijn om aan criteria te voldoen. Misschien blijkt dan dat extra ondersteuning vereist is. Uitdagingen als deze verdienen echt een Brusseltoets en een Brusselblik.

Vervolgens wil ik meegeven dat 81% van de opvangplaatsen nu met een inkomenstarief werkt. In 2014 ging het om 56%. We zijn dus een sterke inhaalbeweging aan het maken. Mijn voorgangster had er al op ingezet. We werken de historische achterstand weg. In Antwerpen werkt 90% met een inkomenstarief. Ik gun het Antwerpen van harte en hoop dat we diezelfde niveaus kunnen bereiken. De impact op de kwaliteit is rechtstreeks.

Crèches die zonder inkomenstarief werken, krijgen geen subsidie voor loon- en werkingskosten. Ze krijgen ook niet dezelfde ondersteuning voor hun werking. Momenteel is 20% van de locaties met vrije prijs aangesloten bij het Lokaal Loket Kinderopvang, een Brussels initiatief. De instrumenten van het loket – het vormingsaanbod van de VGC-dienst Opgroeien in Brussel – kunnen enkel door de aangesloten instellingen worden gebruikt.

De Brusselse ondersteuningsdiensten worden met andere woorden niet allemaal gebruikt door crèches zonder inkomenstarief. Het gaat vaak over kleine crèches, wat de zaken verder bemoeilijkt. Kleine crèches hebben het nog moeilijker met personeelsbeheer. Als in zo'n crèche een zorgkundige uitvalt, is de impact meteen heel zwaar. Grote crèches hebben meer manoeuvreerruimte. Door de subsidiecriteria zijn ook heel kleine crèches moeilijk te beheren.

Binnenkort publiceert *perspective.brussels* het eindrapport van zijn onderzoek naar de stand van zaken van de kinderopvang in het Brussels Gewest. Ik denk dat het belangrijke verklaringen zal bevatten voor de moeilijkheden voor Brusselse kinderdagverblijven.

Ik herhaal dat slechts 20% van de vrijeprijscrèches is aangesloten bij het Lokaal Loket. Het loket organiseert informatiemomenten voor de kinderdagverblijven met vrije prijs om hen te informeren over het aanbod van Opgroeien in Brussel en het Lokaal Loket. De laatste infoavond vond plaats in juni. We stimuleren de uitbreiding van het aantal IKT-plaatsen.

Op dit moment zijn er 135 crèches met inkomenstarief in Brussel, waarvan er 129 aangesloten zijn bij het Lokaal Loket. 12% daarvan is momenteel in handhaving. Bij de crèches die niet met inkomenstarief werken, is 51% van de locaties in handhaving. Zoals gezegd dateert een aantal inspectieverslagen van lang geleden. Na de coronaperiode vond er trouwens een

inhaalbeweging plaats. Er kwam versterking van de Vlaamse zorginspecties, een nodig en nuttig initiatief van de Vlaamse overheid.

De VGC wordt sinds enkele jaren systematisch op de hoogte gebracht door het Agentschap Opgroeien wanneer er een handhaving of een beschermende maatregel wordt opgelegd. Een beschermende maatregel is echt nog een extra stap. De Administratie neemt in zulke gevallen contact op met de organisatie op voorwaarde dat die is aangesloten bij het Lokaal Loket Kinderopvang. Er wordt onderzocht welke ondersteuning mogelijk is. Wanneer nodig zal Opgroeien in Brussel de betrokken crèches ondersteunen. Het Lokaal Loket Kinderopvang is de toegangspoort tot hulp en ondersteuning van de VGC.

De VGC beschikt over een deontologische code die richtlijnen verschaft voor de omgang met organisaties die in handhaving zijn of – om de problemen voor te zijn – in handhaving dreigen te raken. De procedure bepaalt onder meer hoe Opgroeien in Brussel kan escaleren, bijvoorbeeld bij grensoverschrijdend gedrag, verontrustende signalen en verontrustende toestanden in de kinderopvang.

Via Opgroeien in Brussel houdt de VGC ook die vinger aan de pols bij de crèches die aangesloten zijn bij het Lokaal Loket. Regionale ondersteuners van Opgroeien in Brussel zijn continu op pad om crèches te ondersteunen en de signalen gericht op te volgen.

Opgroeien in Brussel geeft ook pedagogische ondersteuning. Het betreft advies en begeleiding op maat, coaching op de werkvloer, vorming, intervisies en lerende netwerken. Hun aanbod is niet alleen gericht op de kinderbegeleiders, maar ook op leidinggevendenden, op de pedagogische coaches en andere medewerkers, directies en bestuurders. Dankzij al die begeleidingen en contacten merkt Opgroeien dat de kwaliteit tijdens de afgelopen jaren niet is gedaald. Dat wil ik toch even benadrukken, zonder een millimeter afbreuk te doen aan de inspectieverslagen. De personeelstekorten en de aanzienlijke infrastructuurnoden maken de omstandigheden wel erg moeilijk. De druk is zeer hoog.

Er is een aantal vragen gesteld over de bredere rol van de VGC in verhouding tot de crèches in handhaving. Zoals ik zei, neemt de VGC proactief contact op met crèches. We bestuderen het financieel beheer, brandveiligheidsvereisten, overnames en fusietrajecten. De VGC ondersteunt organisatoren ook met hun administratieve verplichtingen en bij de inrichting van nieuwe locaties.

Zo bestaat er structureel overleg met het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden over cofinancieringsstromen en het verloop van bouwprojecten. Via het Vlaams sectoroverleg Kinderopvang brengen we signalen over moeilijkheden over de toepassing van regelgeving en nieuw beleid over aan de Vlaamse overheid.

De VGC brengt de organisatoren met name samen in het zopas opgestarte Lokaal Loket kinderopvang. Vorige week mocht ik de aftrap geven van die aparte overlegstructuur. Je voelt de dynamiek en de *goesting* om samen te werken. Taal en de daarmee verband houdende moeilijkheden kwamen aan bod.

De organisatoren wijzen erop dat het voor Brusselse kinderen des te belangrijker is om taalvaardig te worden en goed Nederlands te spreken. Tegelijkertijd werken ze in een arbeidsmarktcontext waarin het lastig is om Nederlandskundig personeel te vinden. Dit vraagstuk kwam vorige week zeer expliciet naar voren.

Personeelstekort en arbeidsvoorwaarden zijn cruciale Vlaamse verantwoordelijkheden. De VGC zet wel in op flankerend beleid. Onder de noemer Werken voor ketjes organiseren we

informatiecampagnes, waarderingsacties, ontmoetingsdagen, groeidagen en sectorbevragingen. Het doel is telkens om goede praktijken in de kijker te zetten. We slagen erin om te zien wat wel en niet werkt.

De voorbije jaren waren er verschillende projecten. Sommige waren wat minder succesvol, maar andere waren heel goed. Een van de mooie voorbeelden is Diploma door Opleiding en Ervaring in de kinderopvang. Ik heb het al vaak gezegd, maar we moeten daar ongelooflijk trots op zijn. DOE is bedoeld voor mensen die ervaring kunnen opdoen in de kinderopvang, op de werkvloer, ook als ze nog niet het juiste diploma hebben. Met DOE spreken we nieuwe groepen mensen aan die naar de kinderopvang willen trekken. Terwijl ze ervaring opdoen, studeren ze en hebben ze een inkomen. De kinderopvang wordt ook meteen gedeeltelijk ontlast. DOE verschaft de crèches steun en nieuwe kinderbegeleiders. Veel mensen blijven immers in de Brusselse kinderopvang werken na afloop van hun DOE-traject. We zien dat het programma een groot verschil maakt. Het Lokaal Loket Kinderopvang doet dezelfde vaststellingen.

Het College moet dus bestendigen wat goed loopt: het werk van Opgroeien in Brussel consolideren en kansen voor nieuwe samenwerkingen benutten. Voor het DOE-project moeten we een duurzame toekomst zoeken. We blijven ook inspelen op de behoeften van de kinderopvang en in het bijzonder op gezinnen in kwetsbare situaties.

Innovatie blijven we aanzwengelen. Het klopt, mevrouw Celia Groothedde, dat wij een reeks zeer sterke werkingen hebben die internationaal geroemd worden. We blijven ze ondersteunen. Deze legislatuur zullen we bovendien werken aan de aansluitingen tussen de crèches en de Huizen van het Kind, kleuterscholen, bibliotheken en andere buurtvoorzieningen.

Ook waken we samen met het Lokaal Loket over de toegankelijkheid van de kinderopvang. We schakelen partners in om de toeleiding naar de kinderopvang in goede banen te leiden. We sporen drempels op en proberen ze weg te werken.

De puntenconfiguratie – voor de experts in de zaal – is het proces om te beslissen welke gezinnen welke plaatsen krijgen. Het Lokaal Loket speelt hierin een rol inzake de sociale functie van kinderopvang, dankzij vorming en werkgroepen over goede praktijken. Die worden ook gedeeld in het structurele overleg met Opgroeien zodat de Toekomstgroep Kinderopvang ermee aan de slag kan.

Aanvullend heeft de VGC er bewust voor gekozen om trap 3 te versterken op het moment dat de toegankelijkheid onder zware druk stond. Er kwamen plussubsidies voor locaties waar minstens 30% van de kinderen uit kwetsbare gezinnen komt.

De heer Benjamin Dalle vroeg naar de engagementen van de Vlaamse overheid inzake arbeidsvoorwaarden en erkenningscriteria. Ik denk dat de context bekend is. Ik verwijs opnieuw naar de criteria, zoals daarnet over buitenspelen. Welke criteria hanteren we in Brussel en hoe verhouden die zich tot de Franstalige diensten van ONE? Soms moet je namelijk kijken naar wat specifiek in de Brusselse context de juiste criteria zijn en naar hoe crèches kunnen worden ondersteund om ze waar te maken. Brusselse scholen willen zeker buitenruimte, maar hoe maken we dat mogelijk en welke ondersteuning is denkbaar?

Een ander element is het omschakelen van kindplaatsen die via GECO-premies gefinancierd worden naar reguliere capaciteitssubsidies. Dit is een maatregel waar we al langer vragende partij voor zijn en waarvoor een samenwerking tussen de Vlaamse overheid, VGC en Actiris

nodig is. Door die omschakeling zouden we medewerkers in GECO-statuuat bredere maatschappelijke opdrachten kunnen opnemen dan kinderopvang alleen. Zo professionaliseren we de Brusselse kinderopvang verder, breiden we de teams en de opdrachten uit, en maken we een competent systeem van ondersteunende diensten voor gezinnen in Brussel. We hebben daarover binnenkort overleg met Vlaams minister Caroline Gennez. Dat is een van de concrete acties die we op tafel leggen.

Mijn tijd is op. Ik wil nog meegeven dat investeren in infrastructuur een punt van zorg is. De VGC moet besparen, maar dat is een ander debat. We moeten onze infrastructuurmiddelen blijven inzetten om het verschil te maken voor de crèches. Vlaanderen heeft met het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden ook een rol te spelen.

Mijn excuses voor het overschrijden van mijn spreektijd.

De voorzitter: De vergadering zal wel oordelen dat het allemaal binnen de marges van het aanvaardbare blijft. Geen probleem.

Mevrouw Najima El Arbaoui (Team Fouad Ahidar): Ik heb veel vragen gesteld, maar niet veel antwoorden gekregen. Ik heb ook echt vragen gesteld over cijfers. Het is bijvoorbeeld belangrijk om te weten hoeveel bijkomende operationele plaatsen u concreet tegen eind 2027 en tegen 2030 verwacht. Als ik die cijfers krijg, kan ik na 3 of 6 maanden opnieuw concrete met cijfergegevens onderbouwde interpellaties indienen.

U geeft aan dat 12% van de crèches met inkomenstarief een handhaving kreeg, tegenover maar liefst 64% van de crèches zonder inkomenstarieven. Dat verschil is bijzonder groot. In uw antwoord verwijst u meteen naar de achterstand. Ik begrijp uw uitleg over het verschil in financiering en ondersteuning, maar voor ouders mag de veiligheid van een kind nooit afhangen van het financieringsmodel van een crèche. Dat is sowieso het belangrijkste.

Welke concrete maatregelen zal de VGC nemen om ook crèches zonder inkomenstarief beter te bereiken en te ondersteunen? Tegen wanneer verwacht u daarvan meetbare resultaten? Ik zou heel graag cijfers willen krijgen, voor mij is dat heel belangrijk.

U benadrukte ook dat de VGC dicht bij het terrein staat en dat uw medewerkers de kinderopvang actief ondersteunen. Dat erken ik, maar mijn oorspronkelijke vraag ging dan ook niet alleen over ondersteuning, maar over de resultaten van uw continue monitoring. Als u mij schriftelijk van antwoord kunt dienen, kan ik hier over enkele maanden op terugkomen.

De voorzitter: Ik zag de collegevoorzitter knikken, dus een aantal van die cijfers kunnen gedeeld worden.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Voor zover we zelf over die cijfers beschikken, ja. Er is ook al veel beschikbaar in antwoorden op schriftelijke vragen.

Mevrouw Sonja Hoylaerts (SVBrussel): Het antwoord was wel heel uitgebreid en heel goed geïnformeerd. Ik wil toch wel even duidelijk maken dat het inderdaad belangrijk is of een crèche nu goedkoop of duur is. Dat maakt een groot verschil voor Brusselse gezinnen. Als de crèche meer kost, kunnen de gezinnen enkele andere dingen niet meer doen. Daar zou iets aan moeten worden gedaan.

Natuurlijk, als een kwart van de crèches op de vingers getikt wordt, dat kunnen we toch niet gewoon naast ons neerleggen. Ik kijk dan ook uit naar de monitoring en dat daaruit zou blijken dat er een groot inhaalmanoeuvre is ingezet. Daar komen we dan zeker met zijn allen op terug.

Ik vind het ook belangrijk dat er geen verschil is tussen ouders in Brussel en ouders in Vlaanderen wanneer ze hun kind 's morgens naar de kinderopvang brengen. Iedereen moet dat met een gerust geweten kunnen doen, in het vertrouwen dat elk kind veilig is. Ik kijk dus uit naar het verdere verloop hiervan.

Mevrouw Imane Belguenani (Anders.): Bedankt voor alle antwoorden. Er zijn heel wat parlementsleden tussengekomen en u was eigenlijk de enige die in het begin iedereen op het terrein heeft bedankt. Ah, sorry, collega Celia Groothedde, ik had uw dankwoord niet gehoord. Ik sluit me daar des te meer bij aan, omdat mijn moeder directrice is van een kinderdagverblijf in Brussel. Ik hoor dan ook vaak hoe intensief het werk is en hoe leerrijk voor de kinderen. Tegelijkertijd blijft kinderopvang in Brussel uiteraard een uitdaging.

Ik sluit me volledig aan bij wat u hebt gezegd over het feit dat dit een statisch gegeven is. Inspectieverslagen zijn uiteraard belangrijk en het is goed dat de voorzieningen worden doorgelicht. Maar ik vind het misschien nog belangrijker dat bij die doorlichtingen ook rekening wordt gehouden met de vraag of een kinderdagverblijf op cruciale momenten zoals personeelstekorten of crisissituaties in staat is om daarmee om te gaan en om alles in te schakelen wat nodig is om de kinderen de nodige zorg te bieden.

Sommige verslagen worden misschien opgesteld op een moment waarop er geen crisissituatie is. Het gaat dan om een momentopname, waarop er niet noodzakelijk een probleem is. Daardoor kunnen negatieve punten in doorlichtingen misschien zwaarder doorwegen dan wanneer men zou zien hoe een kinderdagverblijf tijdens een crisismoment alle hens aan dek roept om oplossingen te vinden.

Ik kijk uiteraard ook uit naar de studie van *perspective.brussels*. Een positief punt dat u hebt aangehaald, is dat de kwaliteit niet is gedaald. Dat is alvast een goede zaak.

Er zijn natuurlijk heel wat uitdagingen die vooral vanuit Vlaanderen moeten worden aangepakt. Voor mij ligt een belangrijk probleem ook bij de niet-inkomensgerelateerde kinderdagverblijven, waarvan een groot deel geen bijkomende ondersteuning krijgt van de VGC.

Ik wil afronden met nog één bedenking over de GECO-statuten. Voor kinderdagverblijven is het niet altijd evident om iemand met een GECO-statuuat aan te werven. Dat vormt dus een grote uitdaging. Ik weet niet of daar, in tegenstelling tot wat u hebt aangehaald, wel potentieel in zit.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Ik wil nog iets zeggen over het verschil tussen inkomensgerelateerde opvang en opvang in het vrije initiatief.

Precies vier jaar geleden was ik gedurende een zevental weken Vlaams minister van Welzijn. We zijn toen aan de slag gegaan met de Toekomstgroep, die twee jaar later het toekomstplan heeft opgesteld. Een van de opvallende conclusies was dat men ervoor pleitte om nog sterker dan vandaag in te zetten op inkomensgerelateerde opvangplaatsen. Die ambitie is eigenlijk al gedeeltelijk in het beleid opgenomen, eerst onder Brigitte Grouwels, vervolgens onder Bianca Debaets en nu onder u.

Hoe kijkt u daar vandaag naar? Als u de cijfers over de inbreuken in de opvang van het vrije initiatief ziet, denkt u dan dat we nog verder kunnen investeren in extra capaciteit binnen dat segment? Of bent u eerder van oordeel dat we de nadruk moeten leggen op opvang met inkomensgerelateerde tarieven?

Ik vraag dat ook omdat er in de Vlaamse plannen extra capaciteit voor kinderopvang in Brussel wordt voorzien: 450 inkomensgerelateerde plaatsen en 400 plaatsen in het vrije initiatief.

Ik heb bij de aankondiging daarvan gezegd dat ik dat eerlijk gezegd niet goed zag zitten in Brussel. Ik vreesde dat we die doelstelling niet zouden halen. De cijfers over de inbreuken lijken mijn bezorgdheid jammer genoeg te bevestigen. Ik ben benieuwd of u die mening deelt.

Ik wil nog een punt aanhalen over het personeelstekort. Het is goed dat u blijft investeren in doelprojecten, stages en aanvangsbegeleiding voor medewerkers. We weten dat die aanpak werkt en resultaten oplevert. Volgens de laatste cijfers is het personeelstekort in 2025 gedaald van 117 naar 59.

In de vorige commissie hebt u aangekondigd dat er deze maand een nieuwe bevraging zou komen. Ik vermoed dat de resultaten daarvan nog niet beschikbaar zijn. Als dat wel het geval is, zou dat interessant zijn. Anders kunnen we daar bij een volgende gelegenheid op terugkomen. We hopen uiteraard dat het tekort verder blijft dalen.

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Ik vind het jammer dat enkele mensen die hier opmerkingen hebben gemaakt, ondertussen de zaal hebben verlaten. Uit hun tussenkomsten blijkt dat ze geen realistisch beeld hebben van de Brusselse kinderopvang. Ook bij enkele anderen die hier nog zitten, stel ik dat vast.

De olifant in de kamer is dat er wel Vlaamse normen zijn die zagezegd overal gelijk zijn, maar dat de Brusselse realiteit anders is. In de Franstalige kinderopvang ligt de kindnorm lager. Waarom zouden mensen dan in godsnaam de moeite doen om Nederlands te leren en vervolgens te gaan werken in een sector waar de arbeidsvoorwaarden tot de minst gunstige van heel Europa behoren? Dat heb ik zelf berekend door alles met elkaar te vergelijken. Vlaanderen staat daarin op gelijke hoogte met Bulgarije, waar jonge kinderen nauwelijks naar de kinderopvang gaan. Maar goed, blijkbaar zal het wel aan de Brusselse kinderopvang liggen.

Ook de jobbonus geldt in heel Vlaanderen en is bedoeld voor iedereen. Maar die bonus trekt wel degelijk kindbegeleiders weg uit Brussel. Dat is ook gezegd in het Vlaams Parlement. Ik zie hier mensen nee schudden, maar het is wel degelijk zo.

Wat zien we vervolgens? Het project Diploma door opleiding en Ervaring in de kinderopvang is gebaseerd op het Elmer-project, dat heel goed werkt. Het is goed dat Brussel dat heeft ingevoerd, maar Vlaanderen heeft het DOE-project niet in Brussel ingevoerd, hoewel daar vaak om is gevraagd.

Ik wil ook nog ingaan op de kinderdagverblijven in het vrije initiatief, die hier vaak zijn aangehaald vanwege het grote aantal inbreuken. Er zijn in dat segment kinderdagverblijven die fantastische initiatieven zijn, die niet volledig binnen de Vlaamse normen vallen, maar het wel bijzonder goed doen.

Er zijn in het vrije initiatief echter ook cowboys die het heel bont maken. We moeten nadenken over hoe we binnen de Brusselse kinderopvang dat onderscheid kunnen maken.

De onderzoekscommissie in Frankrijk ging specifiek over het hypercommerciële model, waarbij werd bespaard op personeel en zorg en waarbij drama's zijn gebeurd. Dat model wordt in Brussel specifiek geïmporteerd door Franse concerns. Ik denk niet dat we ons goede kinderopvangmodel daarvoor mogen laten misbruiken.

Tot slot, mijnheer de voorzitter, wil ik vragen om de studie van *perspective.brussels* met de commissie te delen zodra die beschikbaar is. Ik vraag ook dat de secretaris van de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin deze studie bij *perspective.brussels* opvraagt, zodat we er onmiddellijk over kunnen beschikken zodra ze verschijnt.

De voorzitter: Ik denk dat de diensten dat zeker kunnen opvolgen. In principe worden de studies van *perspective.brussels* vanaf een bepaald moment publiek toegankelijk. We zullen ervoor zorgen dat de parlementsleden die zo snel mogelijk ontvangen.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Misschien moeten we eerst en vooral naar de cijfers kijken om de realisatie van de Brusselnorm te beoordelen.

We beschouwen 30% van de Brusselse kinderen van nul tot drie jaar als onze doelgroep en als onze verantwoordelijkheid. Volgens het meest recente GACB-rapport, dat betrekking heeft op 2023 en 2024, zouden er bijna 13.000 plaatsen moeten zijn. Eind 2024 waren er in werkelijkheid 6.614 plaatsen in de Nederlandstalige kinderopvang.

Op basis van de demografische prognoses zouden er tegen 2035 zelfs 14.140 plaatsen nodig zijn. Dat zijn meer dan 7.500 plaatsen extra ten opzichte van het huidige aanbod. Dat geeft een beeld van de noden.

Iedereen die kinderen heeft voelt hoe erg en waarachtig de bestaande noden zijn. Er is ook uitbreidingsbeleid vanuit Vlaanderen. Het Agentschap Opgroeien heeft tegen eind 2027 171 plaatsen toegekend, inclusief de in 2026 gerealiseerde plaatsen door de omschakeling van bestaande plaatsen.

Hierbij moet ik nog vermelden dat we merken dat het aanwezige enthousiasme van enkele jaren geleden om meer initiatieven te nemen onder druk staat omwille van het personeelstekort. Initiatiefnemers zeggen dat ze eerst de personeelsdruk willen wegwerken en dat is een reële uitdaging. Ik hoop dat dit een kentering is en geen rustpunt. Hopelijk krijgen we positieve resultaten over het personeelstekort om deze tendens te breken.

Dan een punt over mijn persoonlijke mening over de discussie over een inkomensgerelateerde of vrije prijs: ik vind dat we alles moeten inzetten op de inkomensgerelateerde prijs. Het is immers haalbaarder om een betere kwaliteit te leveren en er zitten betere processen achter. Ook omdat je weet dat toegankelijkheid zo een belangrijke kwestie is in Brussel. Ik ben er absoluut voorstander van om op de inkomensgerelateerde plaatsen te focussen.

Kwaliteit is steeds gelinkt aan de aanwezigheid van voldoende personeel op de werkvloer. Als je voor negen kinderen tegelijk moet zorgen of voor zes, dan maakt dat een wereld van verschil. Daarom is het goed dat Vlaanderen een verlaging van de kindratio heeft aangekondigd, maar dit heeft natuurlijk ook een impact op de capaciteit. Want je moet met dezelfde ploeg minder

kinderen opvangen. Ik trek deze verlaging niet in twijfel. Die is broodnodig. Maar als je die combineert met het tekort aan personeel, dan krijg je een knik in de capaciteit.

Deze factoren beïnvloeden het aantal plaatsen voor de komende twee à drie jaar. De impact op lange termijn zal echter positief zijn, want de kwaliteit gaat omhoog en de werklast gaat omlaag. Kinderverzorger blijft een heldenjob, maar het werk wordt dus iets haalbaarder, zodat de aantrekkelijkheid van het beroep ook zal stijgen. Ik ben ervan overtuigd dat de verlaging van de kindratio op termijn voor meer uitbreiding zal zorgen, maar momenteel zullen we dus een tijdelijke knik in het uitbreidingspotentieel waarnemen.

De VGC gaat ook in dialoog met de sector en maakt de bewuste keuze om in te zetten op wat we nu al doen, dus op meer personeel en een betere kwaliteit. Op die manier kunnen we voor een stevige basis zorgen om in de toekomst op voort te bouwen.

Mevrouw Najima El Arbaoui (Team Fouad Ahidar): Bedankt voor de cijfers, collegevoorzitter. Als het geheel van de maatregelen een positieve impact zal hebben op de Brusselse ouders die hun kind naar de crèche brengen – omdat ze ook echt willen gaan werken –, dan is dat goed. Ik ben er zeker van dat u er alles aan zal doen om een positief resultaat te realiseren.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Ik wil reageren op twee zaken die collega Celia Groothedde aanhaalde. Het Toekomstplan is deels al uitgevoerd waarbij de kindratio binnen enkele maanden naar één op vijf gaat voor baby's en naar één op zeven in het algemeen. Dat is een belangrijke stap vooruit met inderdaad een impact op de capaciteit.

Ten tweede klopt de stelling niet dat de jobbonus kinderverzorgers weghaalt uit Brussel. De jobbonus is gebaseerd op de woonplaats: een Vlaming die in Vlaanderen woont krijgt de jobbonus, ook al werkt hij in een Brusselse crèche. Een Brusselaar krijgt sowieso geen jobbonus, of hij nu in een Vlaamse of in een Brusselse crèche werkt.

Tot slot, collegevoorzitter, ben ik blij dat u sterk inzet op de inkomensgerelateerde opvang. Daarom wil ik vragen dat u er bij uw Vlaamse collega op aandringt dat de extra middelen voor vrij initiatief in Brussel geheroriënteerd worden richting inkomenstarieven. Dat is volgens mij een belangrijk initiatief om de capaciteit te versterken en de kwaliteit daarbij te garanderen.

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Ik wil nog heel even dieper ingaan op de trap 3-plaatsen. Dit is een norm die wordt beschouwd als de *Rolls-Royce* van de kinderopvang, maar eigenlijk zou deze norm de standaard moeten zijn. Er is hier verschillende keren gezegd dat kinderopvang zo belangrijk is voor de economie en voor ouders die werken. En er is gezegd dat kinderen veilig moeten zijn. Ik wil even het tweede punt ontkrachten. Kinderen moeten niet zomaar 'veilig' zijn in een crèche. Als we kinderen alleen maar heel moeten houden in een crèche, dan vind ik dat de poverste norm die je kan hebben. Kan de norm alstublieft iets hoger liggen? Want de kinderopvang zelf hanteert wel een hogere norm.

Daarnaast is het ook belangrijk dat er kinderopvang is voor ouders die niet werken. Dit is relevant voor de sociale en pedagogische functie. En dan is er nog de economische functie, maar ook voor ouders die niet werken wordt die versterkt. Gaan we echt het uitsluitingsbeleid van de Vlaamse regering ook in de Brusselse context invoeren? Ik hoop het niet.

Ten slotte nog iets over de jobbonus: het is zo dat Vlamingen veel minder in Brussel komen werken. Dat kun je merken op het terrein. Dit hoor je overal. Vanaf het begin werd al gezegd dat Brussel onder deze maatregel zou lijden en dit is inderdaad het geval. Het is goed dat de VGC en de mensen in de ambtenarij en de kinderopvang zo veel initiatief nemen om dit tegen te gaan. Daarom wil ik hen ter afsluiting nog eens bedanken voor hun realisaties ondanks dergelijke moeilijke normen.

De voorzitter: Het incident is hierbij gesloten en vanaf hier zal mevrouw Najima El Arbaoui het vervolg van de commissievergadering voorzitten.

- Het incident is gesloten.

Voorzitter: mevrouw Najima El Arbaoui

2. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van mevrouw Imane Belguenani aan mevrouw Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende Brede Schoolwerking.

Mevrouw Imane Belguenani (Anders.): Ik heb de collegevoorzitter al meermaals ondervraagd over de Brede Schoolwerking. Uit de verschillende antwoorden die ik schriftelijk en mondeling heb gekregen en uit onze discussies blijkt dat er verschillen bestaan tussen de verschillende werkingen van de Brede School. Dat doet bij mij vragen rijzen over het effectieve bereik en de aansluiting van het aanbod op de noden van de scholen, de buurt en de kinderen en ouders.

Nu de werking verder wordt uitgebouwd met het oog op de nieuwe convenanten van 2027, lijkt het relevant om een aantal punten opnieuw op te nemen. Tegelijk zou mijn fractie ook willen kijken naar de mogelijkheden om het netwerk rond de scholen te verbreden. De school werkt vandaag samen met vaste partners uit welzijn, cultuur, jeugd, sport en vrije tijd. Maar in de toekomst zou ik *out of the box* durven denken. Zo kan je gaan kijken naar een samenwerking met lokale ondernemingen, zelfstandigen, handelszaken en kmo's. Andere organisaties kunnen kinderen en jongeren in contact brengen met de bredere leefomgeving, verschillende beroepswerelden en nieuwe ontwikkelingskansen.

Wat TADA doet, is daar een goed voorbeeld van. Ik zeg niet dat de Brede Scholen een copy-paste moeten worden van TADA, maar we kunnen daar wel veel uit leren en inspiratie opdoen om de ontwikkelingskansen van onze Brusselse kinderen te verbeteren. Daarom rijst de vraag in welke mate dergelijke actoren vandaag al worden betrokken en hoe die samenwerkingen in de toekomst verder kunnen worden uitgebouwd.

Heeft het college vandaag zicht op hoeveel kinderen, gezinnen en scholen effectief worden bereikt door de Brede Schoolwerking, in het bijzonder kinderen en gezinnen in kwetsbare situaties? Ik weet dat de Brede Schoolcoördinatoren samen met de verschillende lokale netwerken lokale actieplannen opmaken. Bestaat er een overzicht van het bereik daarvan? Hoe wordt vandaag in kaart gebracht welke noden scholen hebben en in welke mate het bestaande aanbod van de Brede School daarop aansluit? Waar worden vandaag nog belangrijke noden vastgesteld waarvoor onvoldoende aanbod beschikbaar is? Welke stappen zult u zetten om de

samenwerking en de afstemming tussen scholen, coördinatoren, gemeenten en lokale partners te versterken?

In welke mate worden vandaag ook andere actoren dan de klassieke partners uit welzijn, jeugd, cultuur, sport en vrije tijd betrokken bij de Brede Schoolwerking, zoals lokale ondernemingen, zelfstandigen, handelszaken en andere organisaties uit de buurt? Zijn er al concrete voorbeelden?

Ziet het College mogelijkheden om dergelijke brede lokale partnerschappen verder te stimuleren, bijvoorbeeld om kinderen en jongeren kennis te laten maken met hun bredere leefomgeving, verschillende sectoren en mogelijke studie- en loopbaanpaden?

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Ik heb twee heel concrete vragen. In een aantal gemeenten is de Brede Schoolcoördinator nu eerder ingebed in het gemeentebestuur. Ik vraag me af hoe dat concreet werkt op het terrein. Het zorgt er natuurlijk voor dat je meer *level playing field* tussen scholen creëert. Ik hoor echter ook dat die inbedding soms zorgt voor een zekere afstand tot het beleid.

Ten tweede maak ik me zorgen over de gevolgen van de besparingen op cultuur voor de Brede Schoolwerking. Die besparingen zijn natuurlijk nog heel vers, maar ik vraag me af of u daarover enige toelichting kunt geven.

In Anderlecht bijvoorbeeld zijn er kinderen die naar de bibliotheek gaan omdat ze daar zo goed worden onthaald. ‘De mevrouw van de bibliotheek’ is onder de vriendjes van mijn zoon een begrip, ook al spreken ze thuis geen Nederlands. Een besparing van 30% is echter bijzonder groot en zal ongetwijfeld ook gevolgen hebben voor de Brede Schoolwerking.

De heer Ilyas Mouani (Vooruit.brussels): Met Vooruit strijden we voor een solidaire stad, een stad waarin elk kind en elke jongere kansen krijgt. Juist de Brede Scholen zijn daarin heel belangrijk. Ze geven kinderen en jongeren de ruimte om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Een Brede School brengt de buurt naar de klas en de klas naar de buurt. Dat hebben we al meerdere keren gezegd. Buitenschoolse Opvang en Activiteiten doet eigenlijk hetzelfde: beiden brengen scholen, ouders, verenigingen, kinderen en jongeren samen. Net die verbinding maakt het verschil. Ook het VGC-bestuursakkoord erkent de rol van de Brede Scholen en legt verbanden met kansarmoede, participatie van kinderen en jongeren en buitenschoolse opvang en activiteiten.

Vandaag staan we bovendien op een belangrijk moment. De Brede Schoolconvenanten worden vernieuwd en er wordt een nieuw BOA-kader uitgewerkt. Dat is voor ons hét moment om vooruit te kijken, samen met kinderen, jongeren en hun ouders. We mogen niet gewoon voortdoen zoals we bezig zijn, maar moeten samen een echt toekomstmodel uitbouwen voor onze kinderen en jongeren, een model waarin talentontwikkeling, participatie, opvang en gelijke kansen samenkomen.

Naast de noden van de scholen, waarnaar collega Imane Belguenani vraagt, lijken de noden van de kinderen, jongeren en hun ouders mij even relevant. Hoe worden ze daarover bevraagd? Welke noden werden al gedetecteerd?

Mijn tweede vraag gaat over BOA. Hoe ziet u, conform het bestuursakkoord, de afstemming en samenwerking tussen de Brede Scholen en BOA?

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Ik wil graag op twee punten aansluiten bij de vraag van collega Imane Belguenani. Ten eerste is de grote meerwaarde van de Brede School dat ze kwaliteitsvolle vrijetijdsactiviteiten – of het nu gaat om cultuur, jeugdwerk, sport of andere activiteiten – dichterbij de scholen brengt. Heel veel ouders hebben veel vertrouwen in scholen, leerkrachten en directies, maar ze zijn niet altijd even vertrouwd met bijvoorbeeld het jeugdwerk of bepaalde verenigingen die actief zijn in de vrije tijd. Daarom is die verbinding bijzonder belangrijk.

We weten dat de implementatie van het BOA-decreet momenteel bezig is. Wordt er in het kader van die implementatie ook een link gelegd met de Brede Scholen? Net in de buitenschoolse opvang ontbreekt vaak de verbinding met kwaliteitsvolle vrijetijdsactiviteiten. Het gaat dan louter om opvang, terwijl het een enorme meerwaarde zou zijn om binnen of buiten de schoolmuren ook de link te leggen met de Brede Schoolwerking.

Mijn tweede punt is specifieker. Collega Imane Belguenani verwees al naar TADA, een heel mooie werking die vooral op zaterdagvoormiddag actief is. Door de verkokering van ons systeem, van onze Administraties in het algemeen en van de VGC in het bijzonder heeft die organisatie het moeilijk omdat ze tussen twee sectoren valt. Ze behoort niet echt tot de vrijetijdssector, want ze houdt zich eerder bezig met onderwijs. Ze behoort evenmin tot het onderwijs, want ze is vooral op zaterdag actief.

Hoe gaat u daarmee om? Ik hoor dat er stappen vooruit worden gezet in de samenwerking met de VGC, bijvoorbeeld om ook op woensdag of tijdens de week een werking te realiseren. Ik denk dat dergelijke initiatieven heel interessant zijn en dat we de strikte schotten tussen onderwijs en vrije tijd moeten doorbreken. TADA is daar het perfecte voorbeeld van. Kunt u iets meer zeggen over de ondersteuning van die organisatie of van soortgelijke organisaties die zich op de scheidingslijn tussen onderwijs en vrije tijd bevinden?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Sinds de hervorming tijdens de vorige legislatuur bestaat er met alle 19 gemeenten een convenant rond de Brede School, waardoor in principe iedere Nederlandstalige basisschool deel uitmaakt van een Brede Schoolnetwerk.

Het klopt, mevrouw Celia Groothedde, dat alle Brede Schoolcoördinatoren onder contract staan bij de gemeente. Dat is een keuze die is gemaakt bij de uitrol van de hervorming. Aan dat model zijn natuurlijk voor- en nadelen verbonden.

Brede Scholen zijn eigenlijk samenwerkingsverbanden die tot doel hebben de leef- en leeromgeving van kinderen te verbreden om hun ontwikkelingskansen te vergroten. Ze organiseren dus niet zelf een aanbod voor de kinderen. Daarom kan ik ook niet zeggen hoeveel kinderen en ouders worden bereikt. In theorie gaat het om alle scholen, maar we weten dat een aantal scholen nog niet is aangesloten. We kunnen geen concreet aantal plaatsen noemen, omdat de Brede Scholen het netwerk vormen en niet zelf het aanbod organiseren. Bij BOA ligt dat anders, maar daar kom ik straks op terug.

Alle scholen worden uiteraard uitgenodigd om deel uit te maken van hun lokale stuurgroep, zelfs meermaals. Hun deelname varieert naargelang hun mogelijkheden en draagkracht. Als scholen ervoor kiezen niet deel te nemen, blijven we ons zo hard mogelijk inspannen om hen toch te overtuigen en te betrekken. Het klopt evenwel dat er op dit moment scholen zijn die nog niet zijn ingestapt.

De toegankelijkheid voor kinderen in kwetsbare situaties is een prioriteit bij alle acties van de Brede School. Het model van de negen B's van toegankelijkheid wordt daarbij gebruikt als toegankelijkheidstoets voor de Brede Schoolacties. Brede scholen kiezen ervoor om hun acties vooral tijdens de schooluren op te zetten, zodat ze alle kinderen en jongeren kunnen bereiken.

De noden van de scholen worden in kaart gebracht via de lokale stuurgroep, net zoals die van de andere partners in het netwerk. Daarnaast gaan de Brede Schoolcoördinatoren zelf langs bij de scholen om vragen te stellen, noden te detecteren en na te gaan hoe de Brede School daarop kan inspelen. Dat gebeurt ook bij scholen die niet structureel deelnemen aan de stuurgroep, om hen zo toch bij de werking te betrekken.

Brede scholen moeten elk jaar een evaluatie maken van het afgelopen schooljaar en een actieplan opstellen voor het nieuwe schooljaar. Tijdens die evaluatie bespreekt de Brede Schoolcoördinator met de scholen en de andere partners in welke mate de acties van de Brede School beantwoorden aan de vooropgestelde doelstellingen.

Een voorbeeld van een nood die daarbij heel vaak naar voren komt, is het gebrek aan een nabij welzijnsaanbod. Projecten waarbij welzijnswerkers of brugfiguren op school aanwezig zijn, worden heel positief onthaald. Brede Scholen proberen die brug tussen welzijn en onderwijs te slaan, maar stuiten daarbij heel vaak op de grenzen van wat bestaande welzijnsorganisaties kunnen opnemen.

We spelen in op deze nood, onder meer via de werking 'Welzijnsvragen op school'. We hebben de werking van CAW Brussel specifiek versterkt om in scholen waar de nood het hoogst is aanwezig te zijn om de hulpvragen van ouders op te vangen. Andere scholen worden versterkt door hen de weg te wijzen naar de consultfunctie van welzijnsorganisaties, zodat zij ouders gericht kunnen verwijzen naar gepaste hulp. Daarnaast zullen we het aanbod dagbesteding en begeleiding voor kinderen en jongeren die dreigen uit te vallen op school uitbreiden zodat scholen beter worden ondersteund. In deze legislatuur is het een bewuste keuze om de link tussen welzijn en onderwijs te versterken. We voelen dat daar kansen liggen, maar ook veel noden.

Het versterken van de samenwerking rond Brede School en de afstemming tussen scholen, gemeenten en lokale partners is een basistaak van de Brede Schoolcoördinatoren. Dat gebeurt via lokale stuurgroepen met scholen en andere partners. Daarnaast zijn er werkgroepen rond specifieke thema's of initiatieven, of aparte overlegmomenten op lokaal niveau. Bovenlokaal komen Brede Schoolcoördinatoren maandelijks samen in een lerend netwerk. Dit is een overlegmoment waarop ze ervaringen uitwisselen, inspirerende praktijken bespreken en samenwerken rond gedeelde projecten. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt rond kansarmoede. Brede Schoolcoördinatoren nemen deel aan andere netwerken en overlegmomenten, zoals die van het Huis van het Kind, Lokaal Cultuurbeleid, buurtcomités en andere lokale overlegplatformen. Op die manier houden ze de vinger aan de pols en ontmoeten ze nieuwe relevante partners.

Op dit moment voeren we een evaluatie uit van Brede School ter voorbereiding van nieuwe convenanten met de gemeenten vanaf 2027. Die evaluatie gebeurt op verschillende manieren. Er is overleg binnen de lokale stuurgroepen, er worden vragenlijsten uitgestuurd naar alle mogelijke partners en er zijn focusgroepen met scholen en lokale besturen. De evaluatie is momenteel volop aan de gang. In de komende maanden zullen de resultaten worden

geanalyseerd om te kunnen leiden tot bijsturing van de convenanten op basis van de noden en signalen die werden gecapteerd.

Er werd gevraagd of minder klassieke partners, zoals handelszaken en lokale ondernemingen, worden betrokken bij Brede School. We moedigen Brede Schoolcoördinatoren aan om op zoek te gaan naar nieuwe partnerschappen die kansen bieden aan kinderen. Die samenwerkingen zijn natuurlijk minder structureel dan die met evidente partners voor welzijn, onderwijs of vrije tijd. Ze kunnen zeker ook een meerwaarde bieden. Voorbeelden hiervan vinden we onder meer in Etterbeek, waar wordt samengewerkt met Kom à la maison, een participatief restaurant waarin wordt gewerkt rond gezonde voeding en ouderbetrokkenheid. Brede School Jette wil het bedrijfsleven uit de buurt betrekken om kinderen te laten kennismaken met beroepen. In Stad Brussel gaat Brede School partnerschappen aan met bedrijven, non-profitorganisaties, culturele instellingen en sportclubs om leermogelijkheden aan te bieden aan leerlingen van het secundair onderwijs. Dit zijn voorbeelden van goede praktijken binnen het concept 'breed leren', die worden aangemoedigd via het lerend netwerk. Uit de evaluatie die momenteel aan de gang is kunnen ideeën voor dergelijke samenwerkingen komen, die we dan zeker zullen promoten in andere lokale netwerken.

Er waren nog vragen rond BOA. Tijdens de vorige plenaire vergadering ben ik daarop ingegaan. We hebben een regierol gekregen, waarvoor momenteel een hervorming loopt. Ik wil verwijzen naar het antwoord dat ik toen gaf. BOA en Brede School houden met elkaar verband, maar hebben elk een eigen doelstelling. Waar BOA buitenschoolse activiteiten organiseert, zal Brede School partners coördineren.

Mevrouw Imane Belguenani (Anders.): Ik hoor dat de evaluatie bezig is. Wanneer kan de Raad kennisnemen van de resultaten?

De collegevoorzitter gaf aan dat Brede School een netwerk is van verschillende partners. Er zijn actieplannen en activiteiten die door de partners zelf worden georganiseerd. In het kader van de actieplannen vind ik het wel belangrijk om zicht te hebben op het bereik. Meten is weten. Ik vind dat dit moet worden opgenomen. De Brede Schoolcoördinator kan dit zelf niet weten, maar de partners die de activiteiten organiseren hebben daar wel zicht op. Ik vind het essentieel om daarover data te hebben. Kan er data over het bereik worden bijgehouden?

Verder ben ik zeer tevreden over de voorbeelden die de collegevoorzitter heeft aangehaald en waarbij breder wordt gekeken dan de klassieke netwerken. We zouden die goede praktijken moeten uitbreiden naar andere gemeenten en brede scholen.

De heer Ilyas Mouani (Vooruit.brussels): We wachten op een evaluatie om in cijfers te kunnen bekijken wat er positief was en wat beter kon. We hebben een groot netwerk van vele organisaties die werken in verschillende gemeentes. We moeten nog bekijken hoe we jongeren kunnen bereiken via organisaties die al bestaan en nog niet in contact staan met gemeenten en Brede Schoolcoördinatoren.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): De collegevoorzitter heeft het onderscheid tussen BOA en Brede School duidelijk verwoord. De link zit in de partners van de Brede Scholen. Zij zijn actief in verschillende sectoren, zoals sport, cultuur, jeugdwerk of onderwijs. Zij kunnen natuurlijk ook initiatiefnemer zijn in het kader van het BOA-decreet. Volgens mij is het interessant om bij de implementatie van BOA goed te analyseren welke partners van Brede Scholen in aanmerking komen om versterkt te worden. In de ogen van de partners is opvang maar een

detail, en gaat het over een kwaliteitsvolle vrijetijdsbesteding. Ik moedig de collegevoorzitter dus aan om te kijken naar de sterke partners uit het Brede Schoolnetwerk bij de implementatie van het BOA-decreet.

- Het incident is gesloten.

3. Mondelinge vraag (R.v.O., art. 58)

Mondelinge vraag van mevrouw Celia Groothedde aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende Nederlandstalige drugshulpverlening

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Met de huidige drugsmaffiacrisis is het ontbreken van Nederlandstalige drugshulpverlening een pijnlijke lacune. Die bestaat eigenlijk al een hele tijd. Sinds De Sleutel in 2011 zijn deuren heeft moeten sluiten is er geen ambulante Nederlandstalige drugshulpverlening meer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Men kan zich afvragen in hoeverre er residentiële plaatsen beschikbaar zijn.

De Vlaamse regering heeft, ondanks herhaaldelijke interpellaties, geen acties ondernomen tijdens de vorige legislatuur. De nood groeit intussen in Brussel. In 2024 heb ik een interpellatie gehouden in de VGC. Ik ben blij dat na een lange periode van lopende zaken in de Beleidsverklaring 2026-2027 werd opgenomen dat de bezorgdheid rond het ontbreken van Nederlandstalige verslavingszorg wordt gedeeld en dat mogelijkheden worden bestudeerd.

Welke mogelijkheden liggen er op tafel? Gebeurt dat met financiering van de Vlaamse regering? Welke projecten en termijnen zijn er?

Zijn er nog andere gegevens over die goede voornemens in de beleidsverklaring beschikbaar?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Het klopt dat er geen Nederlandstalig, Vlaams erkend aanbod voor drugshulpverlening is in Brussel. De nood daaraan is heel reëel. Brussel kampt met een gigantische uitdaging op het vlak van druggebruik. Dat is geen nieuws voor jullie.

We stellen vast in Brussel dat we sinds 2011 geen gespecialiseerd Nederlandstalig begeleidingsaanbod meer hebben. Het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg Brussel biedt vroeginterventie en kortdurende trajecten aan voor Brusselaars die op een riskante of beginnend problematische manier gebruiken, maar bij intensievere trajecten verwijzen zij door naar gespecialiseerde hulp.

Specifiek naar jongeren zet ook het Centrum Algemeen Welzijnswerk Brussel, net als het CGG, in op preventie en doorverwijzing. Dat aanbod is door Gezond in Brussel samengebracht in COMPAS BXL dat scholen en andere onderwijsactoren ondersteunt met vorming, coaching, educatief materiaal, consultatie en vroegdetectie van middelengebruik.

Het huidige Nederlandstalige aanbod is dus voornamelijk gericht op preventie en vroegdetectie. Het Nederlandstalige begeleidingsaanbod is heel beperkt en dat is onhoudbaar voor een probleem van die orde. Het realiseren van een Vlaams erkend aanbod rond drughulpverlening staat heel hoog op de prioriteitenlijst. Het College gaat daarom met de Vlaamse overheid in

gesprek over zowel een laagdrempelige plek waar Nederlandstalige Brusselaars terecht kunnen als gespecialiseerde drugshulpverlening in de jeugdhulp zoals bijvoorbeeld in Antwerpen. Er zijn daarover al verschillende contacten geweest tussen mijn kabinet en dat van Vlaams minister Caroline Gennez.

Op dit moment verkennen we samen met de Administratie de mogelijkheden. We willen, samen met partners die al jarenlange ervaring hebben in het bieden van drughulp, de voorwaarden onderzoeken om een aanbod in Brussel te realiseren. We zijn in dat kader al op bezoek geweest bij de Spiegel in Asse. Dat is het dichtstbijzijnde Vlaams erkend centrum voor ambulante drugszorg. Het biedt hulp aan iedereen die moeilijkheden ervaart door het gebruik van illegale drugs, zoals cannabis, amfetamines, cocaïne en heroïne, en/of medicatie, zoals slaapmiddelen en pijnstillers. Omdat dergelijke hulp idealiter nabij is, hebben zij ook antennewerkingen in Dilbeek en Halle.

De deelwerking van De Spiegel in Dilbeek signaleert dat zij vanuit het CGG Brussel meer en meer vragen krijgen naar gespecialiseerde begeleiding. Het CGG Brussel geeft aan dat er in het Brusselse geen gepast begeleidingsaanbod is voor cliënten die kampen met een drugsverslaving. Sommige hulpvragers kunnen terecht in Dilbeek, maar voor de meerderheid is de afstand tot Dilbeek te groot. De vraag naar therapeuten en begeleiding in het Brusselse is heel groot.

De Administratie is daarnaast in overleg met de Vlaamse administratie om in kaart te brengen wat er nodig is voor initiatiefnemers die in Brussel een aanbod willen uitbouwen zodat zij goed geïnformeerd een dossier kunnen voorbereiden. De rol van de VGC is ondersteunend, bijvoorbeeld de infrastructuur of de opstart mogelijk maken. Ze vervult haar rol door na te gaan wat de drempels zijn en op de tafel te kloppen bij de Vlaamse overheid.

Ook in de drugshulpverlening stellen we vast dat de regio Vlaams-Brabant en Brussel, zoals we vaker zien, een historische achterstand heeft ten opzichte van de rest van Vlaanderen. In Antwerpen, een stad die ook kampt met grote uitdagingen, is er een veel meer gespecialiseerd aanbod. De Antwerpse jeugdhulp kan daar een beroep doen op ontwenningprogramma's voor druggebruikende ouders en hun kinderen; er is individuele therapie voor jongeren die met een verslaving worstelen en een residentieel aanbod indien nodig. Ook de Nederlandstalige jeugdhulp in Brussel heeft nood aan dat soort partners want we krijgen het signaal dat het stijgend aantal drugverslavingen de druk verhoogt op de al zwaar belaste jeugdhulp. Er is nood aan actuele en gespecialiseerde expertise om gezinnen beter te kunnen begeleiden. We gaan het gesprek aan met Vlaams minister Caroline Gennez om de mogelijkheden te verkennen in het kader van het geplande uitbreidingsbeleid voor de Brusselse jeugdhulp.

Het is de bedoeling om tegen het einde van deze legislatuur een wezenlijke vooruitgang te boeken in de uitbouw van een Nederlandstalig, Vlaams erkend aanbod voor drughulpverlening in Brussel. De nood is bijzonder groot, de signalen uit het werkveld en van de straat zijn duidelijk. De huidige situatie is niet houdbaar. We moeten de historische achterstand in Brussel wegwerken en we gaan ervan uit dat we daarvoor een partner kunnen vinden in Vlaams minister Caroline Gennez.

Mevrouw Celia Groothedde (Groen): Ik kan geen vraag meer stellen, maar ik zal dat zeker nog doen. Ik hoor in uw antwoord heel veel linken met de jeugdhulp en met de geestelijke gezondheidszorg. We weten dat er ook op dat vlak een enorme achterstand is, zeker in de

combinatie van de twee. Het lijkt me heel goed om die link ook te versterken. Middelengebruik komt vaak voor uit een psychische nood, uit het willen onderdrukken van iets.

U hebt zeker gelijk dat u naar Antwerpen verwijst als het gaat over een veel duidelijker en breder aanbod. Dat is heel tof, maar het is spijtig dat Brussel als wereldstad daarbij is achtergelaten door Vlaanderen. Ik geef een kleine tip: de *Free Clinic* in Antwerpen heeft ontzettend veel ervaring, zowel ambulant als *outreaching*, ook voor een moeilijk bereikbaar publiek. Er is enorm veel expertise aanwezig. In de jaren als Vlaams parlements lid, heb ik daarop mogen rekenen. Ik zou het heel fijn vinden mocht die warme, heel duidelijke en op expertise gebouwde manier van werken in Brussel worden toegepast bij het realiseren van een aanbod.

- *Het incident is gesloten.*
